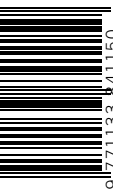

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

9771133 841150

Béns lliures i cooperatius, femProcomuns, SCCL

Pàg. 10

Jaume Carbonell,
«Escola comunitària
i democràtica»

Pàg. 13

Reptes cooperatius,
Economia inclusiva,
amb experiències migrants

Pàg. 16

Fira d'Economia Solidària
L'economia ja ha canviat;
a què aspira la societat?

Pàg. 26

Prevençió de Riscos Laborals

Única cooperativa catalana acreditada
com a Servei de Prevenció Aliè

99%

de renovacions
anuals

9,1

valoració dels
nostres clients

15

anys fent
prevenció

- Salut i benestar des de la integració de la prevenció a la producció
- Eficàcia, adaptabilitat i implicació al servei del desenvolupament de les empreses
- Un model de treball flexible en base a normes internacionals de qualitat

www.sepra.cat

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmics, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS
AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1ª 1ª · 08010 BARCELONA · Telèfon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gjig@gonzalezauditors.com

www.cronda.coop

1 de cada 4 catalans i catalanes de més de 16 anys treballa, compra o participa en una cooperativa

Al Col·lectiu Ronda apostem perquè el centre de l'economia siguem les persones

Al servei de les cooperatives i l'economia social

Assessorament, gestió i suport a l'administració d'empreses cooperatives, fundacions i organitzacions sense ànim de lucre en l'àmbit laboral, comptable, fiscal, econòmic i de consultoria especialitzada

ASSESSORAMENT JURÍDIC COMPROMÈS

 Col·lectiu Ronda

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner, Judit Quintana, M. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés, Jordi París, Joseba Polanco, Ricard Pedreira, Esteve Puigferrat i Olga Ruiz.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: David Gómez

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL.

Dipòsit legal B-22.823/80

ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Alba Rojas.

05

EDITORIAL

Premiar la recerca i el coneixement

06

NOTICIARI

Agnès Giner.

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Planificació de 2020

Confederació de Cooperatives de Catalunya.

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Només guanyem si guanyem totes!

Pep Valenzuela.

13

L'ENTREVISTA

Jaume Carbonell

Montse Pallarés.

16

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

La regularització de les persones migrants mitjançant la forma legal de cooperatives. Reptes i desafiaments actuals per a l'ESS.

Ana Gómez.

21

ESCOLA D'ESTIU XES

L'ESS en el context del capitalisme de plataforma.

XES. Comissió de Formació.

24

RESSENYA

Entorn de la crisi de les moltes crisis

Josep Busquets.

26

FESC 2019

La FESC, espai de resistència i creació d'alternatives al capitalisme

Judit Quintana.

Un parell de preguntes (que en són tres) a:

Alba Rojas Pérez

(Manresa 1975), sòcia de treball de Frescoop, SCCL,
i coordinadora de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central

Del cooperativisme m'atreu la possibilitat que dona el mateix model de creixement personal. El cooperativisme és el model d'organització empresarial del qual la característica bàsica és que posa les persones al centre, i ho possibilita des de diferents vessants, com la gestió democràtica (cada persona un vot) o els seus principis i valors (solidaritat, igualtat, responsabilitat...). A mi, però, el que personalment m'atreu és la possibilitat que tenim les persones que en formem part de créixer en coneixements i habilitats tècniques, i que aquest fet sigui intrínsec amb uns fons de reserva dels resultats anuals, però també en actituds i valors per relacionar-nos que porten implícit el fet de ser corresponsables d'un projecte empresarial on l'entesa amb els altres és part essencial, encara que de vegades no sigui senzill.

Encara que no em convenç que no tinguem desenvolupades suficients eines i habilitats per a la governança dels projectes empresarials cooperatius, en part per la gran varietat de models organitzatius degut al principi d'autonomia i independència, que a la vegada que enriqueix el model, fa que

manquin referents de bones pràctiques. També caldria introduir la importància de preveure situacions de dificultat en el lideratge o la presa de decisions més enllà d'uns estatuts o un reglament de règim intern, mitjançant eines de facilitació i generació de dinàmiques grupals... que han de poder reforçar precisament, el tret diferencial del model amb tota aquesta part més relacional i d'emancipació personal, i amb tot el coneixement necessari.

Entenc que el cooperativisme és el model d'organització empresarial que pot ser el motor de la transformació social i econòmica de la societat actual, basada en l'individualisme, l'especulació i la globalització, perquè possibilita just el contrari, el treball compartit, la responsabilitat individual i col·lectiva, la preocupació per l'entorn generant impacte i retorn directes, l'accés i possibilitat per a tots els col·lectius, la generació de xarxes de col·laboració.... Després, com tot, les coses es poden fer molt bé, bé, regular i malament, element a considerar per no creure que la cosa fa el fet.

Premiar la recerca i el coneixement

La Fundació Roca Galès impulsa els Premis Economia Social, en el marc del programa Aracoop, com a via de motivació a persones i equips de recerca sobre l'economia social i les seves interrelacions amb el benestar i el medi ambient. Defugint el divorci vigent entre economia, ecologia i societat; entre el que és personal i el polític, els treballs premiats tenen com a característiques comunes la seva relació dialèctica entre saber empíric i saber científic. Volem incentivar la reflexió i la investigació aplicada per consolidar l'economia social i valors ètics associats a la democràcia econòmica. Per aquesta raó la Fundació manté vincles de col·laboració amb diverses universitats i centres de recerca a través del seu Servei d'Estudis i Projectes (SEP).

Lamentablement patim un paradigma de ciència que no valora el coneixement empíric, el saber local i només posa èmfasi en el coneixement acumulat, en el saber constituït acadèmicament. El model positivista i patriarcal amb el qual ens hem format, no inclou el costum de teoritzar amb sentit crític, no hem desenvolupat prou la nostra capacitat analítica i moltes vegades la nostra formació ens ha empès a simplement ser consumidors passius dels coneixements que altres persones o grups hegemònics en posició de domini ens volien transmetre.

La producció de coneixements realment nous i significatius suposa desenvolupar la nostra capacitat creativa de pensar i no solament de repetir el que ens diuen. La interrelació de sabers i la intercooperació entre enfocaments i dimensions complementàries són fonamentals. El debat necessari entre ètica, coneixement, tecnologia i drets humans és imprescindible per evitar una ciència sense consciència. Un factor importantíssim per produir nous coneixements és la reflexió i sistematització de les experiències reals de cooperatives i iniciatives d'economia social per aprendre'n. El foment d'aquests treballs de recerca serviran per difondre i aprofundir experiències. Són una gran possibilitat perquè s'expressin i es desenvolupin els coneixements i sabers locals, que tenen molt per aportar a l'enriquiment del pensament científic. Això també permetrà assumir més creativament els nostres projectes, perquè impulsarem la nostra capacitat de crear coneixements adequats a la realitat que vivim i les seves particularitats. La dimensió vital i integral aplicada a la recerca i l'estudi, presents en els treballs premiats, és decisiva per generar capacitat transformadora al servei del cooperativisme.

Foto: Arxiu.

CENTENARI DE LA COOPERATIVA AGRÍCOLA DE LA PALMA D'EBRE

La Cooperativa Agrícola de la Palma d'Ebre va celebrar el passat dissabte 14 de setembre, el centenari de la seva fundació. La consellera d'Agricultura, Teresa Jordà, va presidir els actes commemoratius als quals també assistiren responsables de l'entorn econòmic i social.

La Cooperativa Agrícola de la Palma d'Ebre té un centenar de socis productors que representen la pràctica totalitat dels pagesos del poble. Elabora unes 400 tones d'oli verge extra anuals que es comercialitzen amb la marca Vall Major Arbequina (DOP Siurana). També s'embotella l'oli oficial del FC Barcelona, un club amb el qual la cooperativa comparteix els valors de «dedicació, esforç, tradició i innovació».

Impulsada per 166 socis, dels quals 8 eren dones, el Sindicat de la Palma d'Ebre es va fundar al 1919 i congregava tots els productors del municipi –independentment de la dimensió de les seves explotacions–. Actualment, el molí disposa d'un sistema d'extracció contínua per centrifugació i dues línies amb capacitat de molturació d'uns 100.000 kg. d'olives diàriament.

Durant els actes commemoratius del centenari es va homenajar els 15 presidents que s'han succeït en aquests cent anys, així com a l'única dona que ha arribat a formar part de consell rector i una representació dels treballadors de la cooperativa.

A més, es va descobrir un plafó commemoratiu de l'aniversari situat a la llinda de la porta que dona accés a les oficines i es va lliurar una edició limitada de verge extra etiquetat amb la primera escriptura de l'entitat. Entre les actuacions més festives hi va haver batucada, dinar de germanor, concert musical i espectacle de foc.

Per molts anys!

FESTIVAL ESPERANZAH! 2019 JA COOPERATIVITZAT

El festival Esperanzah! de música, festa i solidaritat 2019 se celebra els dies 11, 12 i 13 d'octubre al Parc Nou, al barri de Sant Cosme del Prat de Llobregat.

El festival Esperanzah!, constituït com a cooperativa el passat mes de maig, compta amb més de 270 persones sòcies fundadores –entre elles la Fundació Roca Galès– i un capital social de 58.000 euros. El sempre pioner festival i festa de l'economia solidària del Prat de Llobregat prenen un nou impuls com a Festival Esperanzah, SCCL. Una cooperativa de sense afany de lucre que fins a la data compta amb 276 persones sòcies fundadores (55 empreses o entitats i 221 persones físiques). El Festival Esperanzah SCCL és una cooperativa de segon grau, amb les cooperatives que formen part de l'ecosistema de l'economia social i solidària del Prat de Llobregat com Llobregat 47 SCCL, Som Gestió, la Fundació Esperanzah o la mateixa Gats.

Esperanzah! és un festival de música del món que té la intenció de generar i difondre la cultura, a través d'un espai de reflexió, un espai per a la transformació social del món i un espai amb música i activitats per a totes les edats, gèneres i condicions. A part del festival de música pròpiament dit, inclou un espai per a projectes i idees transformadores en l'anomenat poble dels possibles, un espai de venda de menjar i artesanía, zona d'acampada, i funciona amb moneda pròpia, els *coop*.

Més info, programació i abonaments a:

www.esperanzah.es/ca

**SEMINARI
FRG 2019**

**MUNICIPALISME,
COOPERATIVISME
I SOBIRANIES
PER UNA POLÍTICA
ECONÒMICA
TRANSFORMADORA**

JORNADA

10.00 - 10.15	Presentació del Seminari a càrrec del Patronat.
10.15 - 11.15	Sobirania Alimentària, Energètica i Financera.
11.15 - 11.45	Esmorzar
11.45 - 12.25	Sobirania Residencial i Cultural.
12.30 - 13.30	Treball per grups: Transferibilitat, Sostenibilitat, Implementació i Impacte
14.00 - 15.30	Divinar
15.30 - 16.50	Sobirania Industrial, Reproductiva i de cures, Tecnològica i Comunicativa
16.50 - 17.50	Treball per grups: Transferibilitat, Sostenibilitat, Implementació i Impacte
17.50 - 18.10	Berenar
18.10 - 19.00	Cloenda amb Isolda Fresnillo i Josep Manel Busqueta

**Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA**

Amb el suport de

**DISSABTE 16 DE NOVEMBRE
DEL 2019**

FÀBRICA L'ANÒNIMA DE MANRESA
C/LLUSÀ, 9-15 08241 MANRESA

PER PODER ASSISTIR A LA JORNADA
ÉS NECESSARI ESTAR INSCRIT
I TÉ UN COST TOTAL DE 15€

INSCRIPCIONS

fundacio@rocagales.cat

MUNICIPALISME, COOPERATIVISME, SOBIRANIES

Amb el subtítol de «Per una política econòmica transformadora», la Fundació Roca Galès organitza el Seminari «Municipalisme, cooperativisme i sobirania» el proper dissabte 16 de novembre a l'Anònima (c. Llussà, 9-15) de Manresa.

La Fundació Roca Galès proposa obrir un espai de treball on vincular els vessants més transformadors del municipalisme i del cooperativisme del país, referenciant-los en experiències concretes i locals (públiques, cooperatives i/o populars) que materialitzen sobirania en diferents àmbits econòmics, productius i reproductius.

El seminari procurarà que activistes municipalistes, cooperativistes i populars comparteixin experiències pràctiques que materialitzen diferents tipus de sobirania, per tal d'analitzar-les i sistematitzar-les, amb l'objectiu de fomentar la seva replicabilitat a escala local i fonamentar una política econòmica transformadora a nivell general.

Com s'avança en la construcció de sobirania econòmica; com fer del municipalisme una eina material d'autodeterminació política, transformació social i democràcia econòmica; com transferir, a altres municipis i a escala nacional, experiències públiques, cooperativistes i/o comunitàries locals que implementen diferents sobirania; com elaborar una política econòmica transformadora, a escala general de país, a partir de les pràctiques sorgides arreu del territori.

Informació, programa i inscripcions a:
www.rocagales.cat i fundacio@rocagales.cat

NOU RÈCORD DE PARTICIPACIÓ ALS PREMIS ECONOMIA SOCIAL

La convocatòria dels Premis Economia Social, en el marc del projecte Aracoop d'enguany, als millors treballs universitaris (fi de Grau, fi de màster o de postgrau) realitzats en universitats catalanes, en l'àmbit del tercer sector, l'economia social o les cooperatives, ha obtingut un rècord de participació en la data del tancament, el passat 19 de setembre: en total s'hi han presentat 43 treballs. Els resultats de la deliberació del jurat i les persones guanyadores es donaran a conèixer en l'acte de lliurament dels premis el 18 d'octubre a les 10 del matí a la Lleialtat Santsenca (Olzinelles, 31 de Barcelona).

Els Premis Economia Social són finançats pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, i el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social en el marc del projecte Aracoop, i enguany ha estat organitzats de nou per la Fundació Roca Galès.

L'objectiu d'aquests premis és promoure la recerca, la reflexió i l'especialització dels estudiants en l'àmbit de l'economia social i solidària, així com incentivar al personal acadèmic a aprofundir en les temàtiques.

Més informació: www.aracoop.coop

LA TRANSICIÓ A LES RENOVABLES. CAP A UNA ENERGIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

La transició a les renovables és una nova publicació de la Xarxa d'Economia Solidària (XES), el número 4 de la seva col·lecció «Eines», que edita en col·laboració amb la cooperativa Pol·len edicions. De la mà de Jordi Pujol Soler i Carles Riba Romeva, el llibre planteja un pla per desplegar el canvi cap a un 100% de fonts d'energia renovables, una proposta realitzada en el si de l'associació Col·lectiu per a un nou model energètic i social sostenible (CMES). Quin paper ha de tenir l'economia social i solidària en aquesta transició? Com desmuntarem una arquitectura energètica que privatitza els béns comuns naturals i socialitza els costos de la nocivitat sobre la població? La perspectiva de la sobirania energètica és clau. L'economia capitalista del creixement ha topat amb els límits de la Terra. Si les nou últimes generacions han consumit el 33% de les reserves de fonts d'energia no renovables, les tres darreres hem consumit el 87% d'aquest total. Les conseqüències climàtiques, mediambientals i socials són devastadores i amenacen la nostra vida quotidiana. El llibre també presenta 25 iniciatives socioeconòmiques per a la transició i la sobirania energètica, impulsades per entitats que ja caminen cap a la transició ineludible.

Més informació: www.xes.cat

Armand Vilaplana
Enginyer i fundador de FESALC

OCTUBRE AMB POR

Aquest número de *Cooperació Catalana* es podria intitular «por», no per les cooperatives o els cooperativistes, sinó pel que transmet l'entorn mediàtic que pretén adoctrinar les masses espanyoles amb la situació política, social i econòmica que es preveu.

En l'entorn polític, la crisi institucional espanyola continua creixent, no tant per la dificultat de fer govern, la societat segueix funcionant com es visible, sinó per la dificultat de que hi hagi diàleg entre les forces polítiques, diàleg per a les coses senzilles, no per a les complicades com què cal fer amb Catalunya, sinó senzilles com treure Franco del Valle de los Caídos.

El partit central espanyol que havia de dur a terme aquest exercici de diàleg, el PSOE, no aconsegueix per por, engegar cap proposta que sumi, renunciant a fer acords d'esquerra amb Podemos per fer Govern, per por a futures crisis.

Per descomptat, l'Espanya integradora que defensava en campanya ha quedat reduïda a l'Espanya de la por del PP i C's amb el PSOE.

En el terreny econòmic, també hi ha por als mitjans de comunicació del sistema, una por objectiva, la primera pel Brexit, pel dubte dels costos econòmics que pot tenir, però sobre-

tot per la crisi ideològica que representa en el projecte de Unió Europea.

L'altre element de preocupació econòmica són les dades estadístiques que ens indiquen la desacceleració econòmica i la proximitat del que els tècnics qualifiquen com a recessió en entrar les economies en decreixement dos trimestres seguits, qüestió que es coneix que pot passar a Itàlia i Alemanya.

Les dades alimenten la por cap a un futur pròxim incert, en el cas d'Espanya les conseqüències ja hi són, les retallades pressupostàries que aquest mes d'agost s'han començat a aplicar a les autonomies (els 1.300 milions d'euros que no venen a Catalunya).

El tercer element que sura i que fa por a Espanya i que passarà aquest octubre és la sentència del Procés, no tant el que digui, sinó les reaccions que comportin, i això accentua les reaccions o previsions de por que ens traslladen els mitjans majoritaris i la classe política espanyola, la sentència i el conflicte cada cop més evident entre poder judicial i poder polític (el judici a Torra), no ens porta cap a nous escenaris més tranquils, sinó cada cop més a prop de radicalitzar posicions polítiques, en definitiva, la por i el mes d'octubre...

PLANIFICACIÓ DE 2020

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

La necessitat de planificar és intrínseca a l'empresa cooperativa i es constitueix en una eina necessària per contribuir a la salut de la democràcia econòmica de l'empresa.

Per una banda, la planificació, tant la de la gestió anual com l'estratègica, és un document fruit d'un procés que es fa de manera participativa entre els diferents nivells i funcions de l'organització, i l'utilitzem per escriure els objectius que es planteja la cooperativa a partir de la realitat en què es troba. Són objectius que poden ser més o menys ambiciosos, pensats a partir de les fortaleeses i febleses que tenim, i han de servir per corregir les febleses i enfortir les fortaleeses dins d'un coneixement de l'entorn en què la cooperativa desenvolupa la seva activitat econòmica.

La planificació permet transmetre, a les persones que formen part de la cooperativa com a sòcies o com a agents que hi tenen relació, els objectius i compromisos establerts, dins d'un marc temporal. Objectius que, després, els equips de treball controlaran per corregir, si és possible, les desviacions que s'hi produeixen.

Al llarg de les properes setmanes l'empresa ha de reflexionar amb perspectiva i és un moment per avaluar els objectius que ens vam imposar l'any passat i avaluar com hem avançat per l'assoliment de la missió de la cooperativa i, especialment, en quin punt ens trobem –socialment, producte-mercat, econòmicament, finançament.

Al nostre voltant s'estan produint molts canvis que influiran en la nostra empresa i en les diferents funcions que desenvolupem. Es produeixen canvis que afecten el mercat, tant la manera d'entendre el producte-servei com la manera d'arribar als clients, de vegades per l'actuació de la competència, però també per les innovacions tecnològiques i els canvis en les necessitats dels consumidors. Aquests canvis també influeixen en les actuacions dels proveïdors, en les tecnologies del procés productiu i en les capacitats necessàries perquè les persones

puguin desenvolupar la feina. La gran quantitat d'innovacions socials ens influeixen de manera determinant i fan canviar valors fins ara molt arrelats a la nostra cultura. En ocasions, els canvis són producte de l'evolució social natural, però sovint també conseqüència de la reducció del poder adquisitiu de les persones o de la influència que té l'activitat econòmica en el medi ambient.

Aquestes qüestions estratègiques les hem de posar en marxa en paral·lel, amb el dia a dia de l'empresa. Es tracta d'aconseguir que neixi *allò* nou sense que encara no hagi desaparegut totalment *allò* vell.

En aquest context, sovint diem i és cert que les cooperatives estem en una situació més avantatjosa per fer front a aquestes noves exigències de la societat perquè tenim capacitat d'autoorganització, som transparents i ens gestionem democràticament. Aconseguint aquest funcionament intern, en gran part, a través de les eines de planificació. Quan tenim establerts els objectius també establim els efectes que tindrà sobre els ingressos i les despeses. El no acompliment dels objectius tindrà efectes de reducció d'ingressos i conseqüències sobre la tresoreria i l'acompliment de les obligacions de despesa que tenim, tant per satisfer les necessitats de les persones, com per fer front als compromisos d'inversió, etc.

Així mateix, el pla de gestió anual té una importància radical perquè fa la gestió més transparent i permet analitzar les desviacions que inevitablement tindrem, tant positives com negatives, per tal d'aprofitar-les o corregir-les.

Per finalitzar, insistim un any més en què el pla de gestió és la clau per a la gestió democràtica, és l'element de comunicació entre el consell rector i l'assemblea (el col·lectiu de socis) i entre el consell rector i l'equip de direcció, si n'hi ha. És el camí per fer, mensualment, el control de l'evolució de la cooperativa i avaluar les variables de gestió a través del compte de pèrdues i guanys, el pressupost de tresoreria i el balanç.

Només guanyem si guanyem totes!

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Tothom guanya en el joc de cartes de l'Economia del Procomú. El mes de març del 2018 femProcomuns presentava el prototip d'aquest joc per explicar la proposta a joves i grans: cada jugadora escull una carta que serà el projecte que ha de fer sostenible de forma procomuna trobant com coproduir-lo, quines fonts de recursos utilitzar, com compartir-lo i de quina manera cogovernar-lo. Es guanya quan tots els recursos han aconseguit ser sostenibles. I atenció, «només es guanya quan guanyem totes!!»

Cada projecte d'economia del procomú i de plataforma té el seu model de sostenibilitat, però hi ha 5 pilars bàsics: la comunitat i el recurs compartit al centre; una política de coneixement que en facilita la replicabilitat, i una governança oberta i participativa; una producció col·laborativa i una política de mobilització de recursos que motiva la comunitat a contribuir. «El capitalisme de plataforma vol mobilitzar recursos per extreure un benefici privatitzat, cerquem projectes perquè això no passi».

Aquesta és una proposta que fa molt entenedora la intenció de la cooperativa, amb poc més d'un any de recorregut i que es planteja crear i fer servir eines i béns lliures, comunes i cooperatives, per crear una economia al servei i en mans de les persones.

Un any i mig de cooperativa, però molt de recorregut previ sumant valuosos experiències professionals, de moviments socials, acadèmiques i personals que ara els orienten cap a una nova forma de documentació

i comunicació (amb el projecte La Teixidora), la creació d'eines tecnològiques (amb llicències lliures) que facilitin el coneixement lliure i permetin aprofundir la participació i intervenció col·lectiva i col·laborativa, tot treballant amb institucions acadèmiques, fundacions i entitats.

Així doncs, socialitzar la tecnologia, «veure com podem treballar la part positiva, les lliçons del programari lliure, fer-ho social i participatiu, mirant de comunicar en lloc de privatitzar les plataformes col·laboratives a internet», explica Wouter Tebbens, un dels tres socis treballadors, junt amb Mònica Garriga i David Gómez. Moments i espais importants d'aquesta història són l'Escola dels Comuns, el Wiki Sprint i les trobades dels Procomuns de Barcelona, entre altres.

Enmig d'aquesta llarga i intensa tempesta sorgeix la idea de crear una cooperativa per donar suport a projectes procomuns, i començà amb 12 persones i dues entitats (Free Knowledge Catalunya i Som Mobilitat). Punt d'arribada i,

La Mònica, en David i en Wouter.

al temps, d'inici del projecte: com s'aconsegueixen diners i recursos en aquest món si l'ús dels codis i recursos és obert i lliure? «Això pregunta quasi tothom», diu la Mònica, però assegura que s'han conegut «mil maneres, pràctiques tradicionals d'organització i gestió col·lectiva que la majoria de gent coneix però potser no en té consciència».

Per això també la necessitat de femProcomuns: «cal intervenir per fer entendre aquests aspectes econòmics i reforçar les iniciatives que econòmicament solen ser fràgils, reforçar els projectes i les persones, crear un vehicle econòmic per fer-los sostenibles en l'àmbit i amb la lògica del procomú», emfasitza en David.

Una proposta clau en aquest sentit és La Comunicadora, un programa de Barcelona Activa per acompanyar la transició de projectes, nous o existents, de l'economia col·laborativa cap a l'economia del procomú. Se n'han fet 3 edicions, coordinades amb altres entitats.

Constituïda a final del 2017, femProcomuns inicià l'activitat econòmic-

ca el maig 2018. És una cooperativa integral de treball i consum, amb tres tipus de persones sòcies: treballadores, col·laboradores i consumidors. La responsabilitat més gran recau en les dues primeres. Però les de consum també decideixen amb veu i vot en els àmbits de participació i, especialment, en els projectes on són usuàries, perquè aquests tenen autonomia dins la cooperativa.

Una altra de les qüestions on femProcomuns innova és en l'estructura organitzativa. A l'obligatòria assemblea general anual (que de moment fan semestralment) i el consell rector, sumen una assemblea de treball i una altra «troncal» (una mena de CR ampliat i reforçat); hi ha previst també un consell d'entitats.

Compten també amb 5 comissions de treball sobre temes específics, i amb 4 grups d'activitat cooperativitzada per fer projectes i productes (GAC): Accions Comunicadores (incubació i acompanyament de projectes, formacions i tallers), La Teixidora (relatoria col·laborativa i el mapatge participatiu),

Commons Cloud (núvol digital per emmagatzemar dades, gestor de projectes i plataforma de debat online) i la XOIC (Xarxa Oberta i Comunitària de la Internet de les Coses). Els GAC són, potser, la part més singular, tenen autonomia de funcionament i finances i comptabilitat separada, i fan projectes i col·laboració amb entitats externes, creant espais de cogovernança.

Cada projecte ha de ser autofinançat, tenir el seu model de sostenibilitat independent, tot ajudant-se amb els altres; el CIF és únic i aporten al «pot comú» de la cooperativa

“

«Crear i fer servir eines i béns lliures, comuns i cooperatives, per crear una economia al servei i en mans de les persones»

“

Socialitzar la tecnologia, veure com podem treballar la part positiva, les lliçons del programari lliure, fer-ho social i participatiu.

MÒNICA GARRIGA

un mínim del 7% dels ingressos. «Potser, el que fa el model nou és que intentem la confluència dels mons cooperatiu i procomú— destaca en David—, reforçant el millor de tots dos en aquesta trobada».

Els responsables administratius dels GAC formen part de la comissió d'administració que, tot i tenir una gestoria i un col·laborador extern comptable, ha de fer molta feina donada l'autonomia dels GAC i els projectes.

Començar a funcionar com a femProcomuns va ser, en gran part, donar continuïtat a projectes ja en marxa. Així, doncs, no van necessitar inversions, perquè van poder resoldre amb esforç personal, més treball i implicació, així com «sous baixos —reconeix en Wouter—, aquesta és la veritat». Les xifres globals són públiques i accessibles a la web.

N'han tingut, de problemes; dos companys que havien començat com a socis treballadors es van donar de baixa, per exemple, i ha estat difícil fer la cohesió de l'equip i conjuntar les diferents visions. «Hem hagut de construir i curar molt la confiança per construir junts, potser havíem posat massa pes en la viabilitat econòmica», diu de forma auto-

crítica la Mònica. Tot plegat, i encara el poc temps de funcionament, estan contents veient que el projecte comença a consolidar-se.

Una eina fonamental per gestionar feina i relacions en aquesta complexitat, cada dubte o consulta, és la xarxa tecnològica on són totes les persones. L'hivern passat van fer tallers interns, Enfortim femProcomuns, per identificar el tipus de de-

Activitat de prototipat de projectes amb el model de sostenibilitat dels 5 pilars del procomú.

cisions, com informar o consultar, formes i espais d'aprovació, organització de la informació i altres, «això és un no parar d'experimentar», comenta en David.

Amb això s'estalvien tenir un lloc físic fix o permanent, «no volem que les coses passin pel lloc físic, les decisions i informacions van en línia, perquè tothom hi pugui participar», explica en Wouter, «i per trobades físiques inevitables, per parlar de coses complicades, així com per fer-nos abraçades, que també és necessari, marquem trobades en algun espai públic o comunitari».

Enmig de tot això i afectant-ho tot, un «problema que tenim és la manca de dones», declara la Mònica. «És un problema dels sectors tecnològics i especialment de les comunitats de tecnologies lliures, nosaltres hem decidit fer accions, comencem dedicant el fons d'educació per promoure la participació de dones».

Són membres actius de la XES, participen en l'eix procomú del Fòrum Social d'Economies Transformadores i miren d'implicar-se i mantenir la participació personal i com a cooperativa, ara, en moviments socials al país i globals.

“

El que fa el model nou és que intentem la confluència dels mons cooperatiu i procomú, reforçant el millor de tots dos.

Jaume Carbonell és pedagog, periodista i sociòleg. Ha estat director de la revista *Cuadernos de pedagogía*, en la qual va començar com a secretari de redacció, fins a la seva jubilació l'any 2013. Ha estat professor associat de la Universitat de Vic i la seva carrera professional sempre ha estat orientada a la pedagogia i l'educació. En l'actualitat és assessor del *Diari de l'Educació* i l'any passat va publicar l'obra *L'educació és política*, llibre sobre la qual parlem en aquesta entrevista.

Jaume Carbonell

Un personatge històric que voldries conèixer: Tolstoi.

Una lectura imprescindible:
La plaça del diamant

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: no segueixo ningú a Twitter

No podries viure sense: el mar

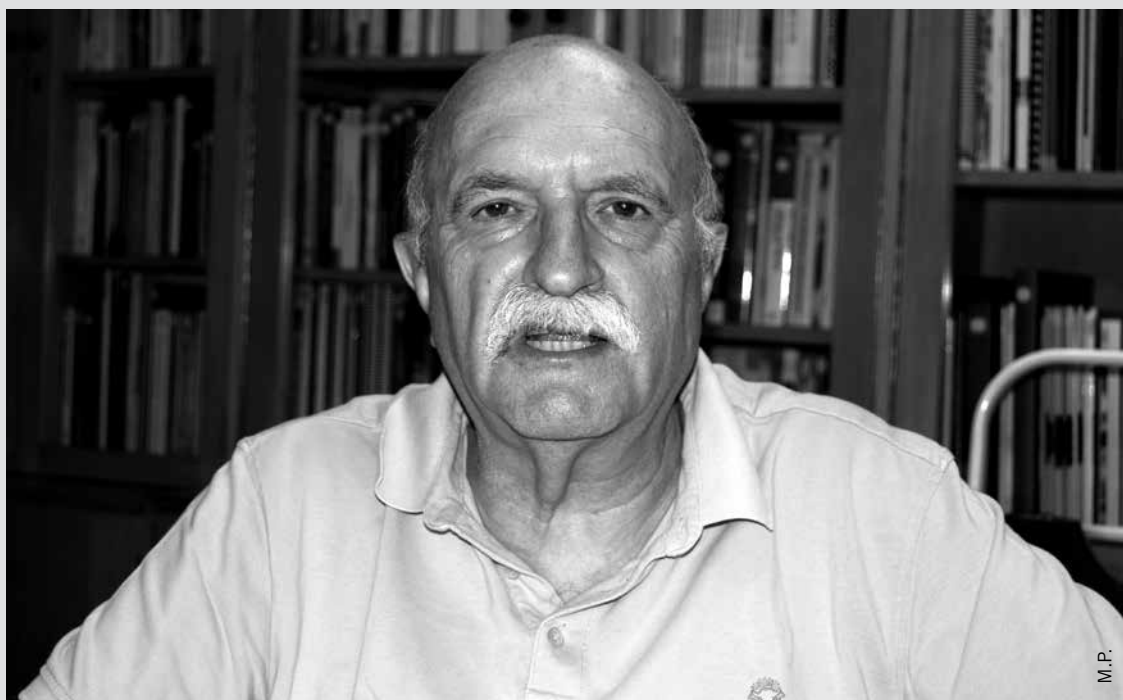
Encara tens pendent: passar una temporada en un altre país

El cooperativisme és: sobretot solidaritat, respecte i democràcia

«L'educació és política»

Montse Pallarés
@montpallares

Jaume Carbonell manté que «l'escola està lligada a la vida» i que cal que ho estigui també a l'entorn i al territori.

Com apareix la necessitat de fer un llibre com *L'educació és política*? Què és el que t'impulsa a escriure'?

L'origen del llibre té a veure, primer, amb els atemptats que van tenir lloc a Barcelona i Cambrils l'agost del 2017. Davant dels atemptats va sorgir la pregunta de com és possible que uns joves que viuen aquí, que formen part de la comunitat, puguin cometre un acte com aquest. Això em va remoure i em va fer intentar trobar una resposta a què estava fallant. Vaig anar a Ripoll i vaig parlar amb tècnics d'educació i amb mestres i vaig poder veure que, en aquest cas, hi havia una doble comunitat. Que les persones de diferents orígens conviuen físicament però no hi ha vincles i no hi ha relacions. I això no es tradueix sempre en mostres de racisme agressiu però sí que existeix molt racisme encobert i indirecte. Poc després va venir l'1 d'octubre i la reflexió educativa de tot el que hi ha al darrere. Les acusacions d'adoctrinament cap a l'escola també em van plantejar moltes preguntes. I la necessitat de trobar una resposta, o de formular les preguntes, és el que li dona cos al llibre.

Per què aquest títol?

L'escola està lligada a la vida. O hauria d'estar-ho per ser una escola que compleixi amb les seves funcions envers la

“

«L'escola no adoctrina, l'escola ensenya a pensar»

societat. El professorat ha d'ajudar a comprendre el món de manera crítica i com ha evolucionat, i ha d'oferir eines a l'alumnat per entendre el futur. Si això no passa, l'escola no pot reeixir en els seus objectius. I això es pot fer a través de qualsevol disciplina. Aquest és un dels eixos dels moviments de renovació pedagògica amb els quals jo m'identifico. A més, l'escola ha d'estar vinculada al territori, a l'entorn. I el compromís ètic docent és fonamental. La intenció d'aquest títol era plantejar una idea provocadora. Actualment es viu un rebuig de la societat cap a la política. Però la política té a veure amb la realització del bé comú, no la política dels partits dels quals la gent és desafecta, sinó la política en majúscules. La política influeix en la vida de les persones, i la

convivència, la llibertat i la justícia social. I l'escola no es pot amagar del fet que també està fent política, perquè està vinculada a la societat i hi viu en un entorn determinat. L'actualitat política i social es troba present en els centres educatius i en la vida tant dels mestres i professors com de l'alumnat. Perquè tot està afectat per la política.

I és per aquest fet que creus que és tan important posar damunt la taula que la neutralitat no existeix, i en concret, que no existeix la neutralitat dins l'escola?

Una de les coses que jo explicava als meus alumnes de sociologia de l'educació és que la neutralitat és una mentida, és una fal·làcia, no existeix perquè tots ens posicionem, fins i tot aquells que diuen que

no es posicionen i que són neutrals estan prenent una posició. El paper del docent no és dir què has de pensar, això seria una imposició dogmàtica, sinó ensenyar a pensar. Cal desvetllar el pensament dels alumnes, ajudar-los a pensar, a tenir un punt de vista, confrontar i posar en comú aquests punts de vista en una conversa, perquè l'important d'una conversa o d'un debat és enriquir el pensament de cadascú, no competir. I perquè el pensament és mogui és molt important aprendre a escoltar diferents punts de vista i això és clau en una societat i en una escola democràtiques. El que cal és que puguem respectar totes les persones, però, compte, hi ha idees, posicionament o actituds que van en contra de la humanitat, que van contra els drets humans i que justifiquen una violència racista i masclista. Per tant, de manera respectuosa, l'escola també ha de saber discriminar quins són els límits. Una societat i una escola democràtiques no poden acceptar aquelles idees que van contra els drets humans i contra la convivència. S'ha de defensar la democràcia amb arguments des de l'escola.

I això no té res a veure amb l'adoctrinament.

Jo no puc afirmar que cap de les persones que formen el col·lectiu docent a Catalunya no tingui una postura impositiva o manipuladora, però estem parlant del sistema, estem parlant del conjunt. I l'escola no adoctrina, l'escola ensenya a pensar. A l'escola s'ha de poder parlar de tot, una altra cosa diferent és com se'n parla en funció de l'edat i de l'estat maduratiu de l'alumnat i en quin context i amb quines dinàmiques. Un dels atributs de l'escola és que és un espai de conversa, és un espai d'experimentació, de descoberta de l'entorn pròxim però també del món, i cal molt de diàleg. L'escola actualment és un contenidor molt ric d'eines de coneixement. I la feina dels mestres és de guiatge, que no té res a veure amb l'adoctrinament.

Quan parles d'escola, t'estàs referint a l'escola pública, oi?

Sí, perquè l'escola pública és l'escola de tothom, a la qual poden tenir accés infants i adolescents de totes les classes socials, de totes les ètnies i de totes les cultures. Aquesta pluralitat social és la pluralitat desitjable que ha d'haver-hi

“

«Soc partidari d'una escola pública que sigui comunitària i democràtica»

a la societat i l'escola pública reflecteix com és la societat de plural i diversa. Les escoles privades i concertades tenen un ideari determinat, religiós, o de la mena que sigui. Però l'escola pública, en una societat democràtica, es fonamenta en els drets democràtics, els drets socials i els drets humans i, per tant, és més fàcil que es donin les condicions per a la llibertat d'expressió. Cal acabar amb el desequilibri que existeix respecte a l'escola privada i concertada i cal un increment en l'oferta de places a l'escola pública. Però m'agradaria fer un matís, sóc partidari de l'escola pública, però d'una escola que sigui comunitària i democràtica, que deixi exercir la participació democràtica radical dels actors que hi intervenen: mestres, pares, mares, alumnat i el barri i el poble, molt lligada al territori.

En aquest sentit, què en penses de les escoles cooperatives? Perquè una escola cooperativa, tot i no estar considerada escola pública, pot ser més democràtica i més comunitària que altres escoles que sí que ho són. I, per tant, acaba sent més pública que altres que ho són en la seva forma.

Això és cert, hi ha escoles cooperatives que practiquen la democràcia i que són més participatives que escoles públiques, que no són prou públiques. Això depèn de cada cas concret. Cal diferenciar entre les diferents realitats i també cal tenir clar quin és el model d'escola pública i democràtica que volen en el futur. Hi ha escoles cooperatives que no només són cooperatives en la seva forma jurídica, sinó que practiquen els principis del cooperativisme, de democràcia, de vincle, de treball en comú. Però d'altres tenen

la forma legal i en canvi no tenen la filosofia. I això mateix passa amb escoles públiques, que malgrat ser públiques, són massa burocràtiques i autoritàries.

Poses molt d'èmfasi en la necessitat que els educadors, professors, mestres, es comprometin amb la feina, però hi ha molta manca de recursos. Fer-ho tot només amb la voluntat d'aquestes persones i lluitant de vegades contra el sistema no és la millor manera d'assolir aquesta escola participativa, democràtica i comunitària.

Crec que hi ha dues coses, una és l'actitud, el compromís. No n'hi ha prou amb ensenyar l'assignatura o la matèria. És important com ensenyes, quins vincles estableixes, quina empatia despertes, com ajudes a créixer el col·lectiu de l'alumnat. El compromís ha de ser a ajudar a aquests infants a conèixer el món i a entendre'l. I això no té necessàriament a veure amb la manca o no de recursos, perquè moltes vegades s'utilitza aquesta manca real de recursos per no comprometre's. És evident que hi hagut una forta política de retallades, tant des dels govern central com des del govern de Catalunya. I després d'anys de retallades aquesta situació encara no s'ha revertit. Això ha afectat de manera molt seriosa l'ensenyament i ha afectat el tractament de la diversitat amb els alumnes més vulnerables, fent que no s'hagin pogut tirar endavant una sèrie de projectes. I això s'ha d'afegit la falta de professionals en tots els àmbits i totes les baules del sistema educatiu. La dignificació de l'escola pública passa per l'exigència d'unes bones condicions de treball. L'educació necessita molts recursos i cal fer-se valdre per aconseguir-los.

Activitat complementària de la Fira d'Economia Solidària migrant i diversa, juny 2019 a Can Batlló.

LA REGULARITZACIÓ DE LES PERSONES MIGRANTS MITJANÇANT LA FORMA LEGAL DE COOPERATIVES. REPTES I DESAFIAMENTS ACTUALS PER A L'ESS

Ana Gómez Salas¹

1) INTRODUCCIÓ I CONTEXT. AUGE DE L'ESS A BARCELONA

A partir de la crisi econòmica i social que va viure l'Estat espanyol a l'última dècada s'han enfortit les iniciatives d'economia social solidària (a partir d'ara ESS) com a forma de donar resposta a situacions d'atur i pobresa generalitzada. Tal com expressa l'informe publicat per la Xarxa d'Ateneus Cooperatius l'any 2018, 210 cooperatives van ser constituïdes a Catalunya, sent aquell any el que va registrar la xifra més gran de constitucions². D'altra banda, segons dades de l'Ajuntament de Barcelona, existeixen més de 4.700 iniciatives socioeconòmiques inspirades en els valors de la cooperació, la igualtat i l'autogestió, les quals representen el 2,8% del total de les empreses de la ciutat, és a dir un total de 167.000 empreses³. El que destaca en aquest fenomen és que es tracta de pràctiques alternatives transformadores posades al servei de les persones, que no només procuren millorar les condicions laborals i econòmiques, sinó que constitueixen una eina de recuperació del teixit comunitari i de dignificació de les condicions de vida de tota la comunitat.

En aquest context, les conseqüències de la falta o precarització del treball i l'augment de les desigualtats han tingut un impacte profund i diferenciat en els diversos col·lectius de les persones migrants. Això és degut a un conjunt de factors que, actuant de manera articulada, han aprofundit situacions de pobresa o exclusió. En general, la sortida de la crisi ha consolidat un model laboral de retrocés de drets socials bàsics, que s'ha traduït en la normalització de condicions precàries de treball i alts nivells d'atur. Aquesta dissonància entre el creixement econòmic i el manteniment de la vulnerabilitat social es troba, segons Intermón Oxfam, en la naturalesa eminentment desigual de la recuperació⁴, i afecta els sectors socials més castigats per la crisi, entre els quals destaca el dels treballadors migrants, i especialment les dones. Això es deu al fet que els treballadors migrants parteixen d'una situació de desavantatge en matèria laboral i econòmica amb anterioritat a la crisi i que experimenten un índex més elevat d'atur i inestabilitat laboral, i amb una gran bretxa salarial, en inserir-se en sectors del mercat de treball precaritzats i de menor reconeixement.

Una bona part d'aquesta situació s'explica perquè les persones migrants estan sotmeses a una política migratòria instrumental i utilitarista que assoleix el seu paradigma en la llei 4/2000⁵, més coneguda com a Llei d'estrangeria. Aquesta normativa parteix de la ficció d'aconseguir ordenar fluxos migratoris d'acord amb la situació nacional d'ocupació, establint criteris i condicions d'accés a la residència i la seva continuïtat immensament restrictius i, la majoria de les vegades, impossibles de complir. El fet d'associar la gestió migratòria al mercat de treball desconeix les causes estructurals d'un fenomen complex i multicausal, com són les dinàmiques migratòries actuals, i alhora alimenta ficcions que prediquen una desestabilització del pacte social amb la classe treballadora autòctona per la competència i repartiment dels recursos. A més, en el pla simbòlic, reforça els discursos en què la migració es col·loca com una amenaça per als valors culturals que desestabilitza el mateix sistema democràtic.

Tot i així, i d'acord amb la promoció de les iniciatives de l'ESS, durant els últims anys ha estat possible observar un augment dels projectes col·lectius empresos per les persones migrants, moltes de les quals provenen dels països amb gran

tradició d'iniciatives d'economia social i popular. Aquesta classe de treballadors i treballadores excloses dels circuits formals de l'economia, va generar formes associatives que Raquel Gutiérrez Aguilar anomena «entramado comunitario de forma de lo político distintas y carentes de la medida de lo común, que se rebelan contra lo que se impone como presente inadmisible»⁶. Aquesta expressió, segons l'autora, assenyala com una multiplicitat heterogènia de «mundos de la vida que generan pautas diversas de respeto, colaboración, dignidad y reciprocidad, no exentas de tensión y ponen el acento en los saberes y capacidades que en el terreno de las luchas resultan relevantes: su carácter colectivo y la centralidad de aspectos inmediatos de la reproducción social»⁷.

En definitiva, per donar resposta a les seves necessitats més urgents, es van implementar nombroses i diverses iniciatives migrants a Barcelona i en altres ciutats de l'Estat espanyol. A mesura que s'anaven desenvolupant van trobar obstacles i problemes específics, alguns dels quals pretenem visibilitzar en aquest article; mostrant, d'una banda, el buit legal en la regularització a través de la forma legal de cooperatives i d'altra banda interpel·lant l'ESS catalana sobre la importància de promoure la incorporació de les persones migrants en el seu marc de treball.

2) EL BUIT LEGAL EXISTENT: LA LLEI/LES NORMATIVES QUE NO HABILITEN LA REGULARITZACIÓ DE PERSONES MIGRANTS PER LA VIA DEL COOPERATIVISME

La Llei d'estrangeria regula les condicions per realitzar activitats lucratives a Espanya, establint la necessitat de comptar amb la autorització administrativa corresponent⁸. Al final de la disposició s'estableix que «s'han de determinar per reglament les condicions i els requisits per fer possible la participació de treballadors estrangers en societats anònimes laborals i societats cooperatives». No obstant això, en reglamentar-se aquesta normativa no es va fer esment a la possibilitat de regularització a través d'aquestes figures jurídiques. Analitzar aquesta omisió a la llum dels canvis produïts des de la sanció de la llei al gener del 2004, fins a la seva reglamentació al juliol del 2011, pot donar-nos algunes pistes per a una millor comprensió.

En primer lloc, el Reial decret 557/2011⁹ va ser sancionat amb la finalitat no només de concretar els procediments exposats en la llei, sinó també d'adequar-se als canvis substancials que s'havien produït a Espanya i a la resta de països de la UE respecte als moviments migratoris. En efecte, la Llei d'estrangeria, sancionada en un període d'expansió econòmica, va viure un creixement concentrat en sectors intensius que demandaven mà d'obra poc qualificada que mancava al mercat espanyol i que va ser ocupada per treballadores i treballadors migrants. En efecte, la força de treball migrant en situació de precarietat, dúctil i flexible, emmotellada per la normativa d'estrangeria als requeriments del mercat de treball, va ser clau durant el període d'expansió econòmica espanyola, el qual es va trobar amb un final abrupte quan la crisi va esclatar al 2008. En aquest nou context, la relació laboral entesa en termes clàssics es va cedir a la promoció de la cultura emprenedora i en aquesta reconducció es va posar al centre la responsabilitat individual per tal de sortir de la crisi.

La Fira d'ESS migrant i diversa va ser organitzada pel Cercle de Migracions de Coòpolis.

Els objectius del reglament van acabar consolidant aquestes dinàmiques en línia amb els principis esmentats de la política migratòria espanyola. En aquest sentit, amb el mateix criteri econòmicista i instrumental, el reglament va prioritzar atreure un perfil migratori centrat en investigadors, personal altament qualificat, així com fluxos laborals, que «afavoriran indubtablement la competitivitat de l'economia espanyola i la internacionalització de les empreses»¹⁰, intentant alliberar-se de l'excedent de mà d'obra (ara residual), a través dels plans de retorn voluntari i l'enduriment en la gestió dels diferents tràmits¹¹. En aquesta nova agenda la voluntat de reglamentar l'accés als papers a través de la forma legal de cooperatives o societats laborals ha quedat relegada, i actualment els requisits i documentació no difereixen dels exigits per a qualsevol forma jurídica empresarial.

Conforme al reglament d'estrangeria, qualsevol cooperativa que vulgui contractar una persona treballadora en situació irregular, ha de demostrar mitjans econòmics, materials o personals suficients per al seu projecte empresarial i per fer front a les obligacions assumides al contracte. En concret, l'entitat contractant ha de presentar un contracte de treball a jornada completa, que garanteixi una activitat continuada almenys durant un any.

No ens podem aturar a analitzar amb atenció les condicions requerides, però sintèticament el problema central que es troben les empreses que volen contractar una persona en situació irregular és que tant les condicions del contracte de treball com les exigències de solvència de l'empresa o de la mateixa persona en cas que sigui en règim de compte propi exigits per la llei, són difícilment assolibles i en la gran majoria de casos no es poden arribar als barems requerits per poder fer front a una incorporació. En definitiva, les condicions normatives no reflecteixen la realitat del mercat de treball espanyol, configurat per jornades parcials, contractes

temporals, precarietat, etc. Així mateix, la normativa penalitza la persona treballadora en situació d'irregularitat, en supeditar la concessió del seu permís de residència al compliment de requisits impossibles d'assolir per si mateixa.

3) REPTES I DESAFIAMENTS ACTUALS. ALGUNES PROPOSTES

Considerant aquestes premisses, creiem que és una bona oportunitat per reflexionar en diversos sentits. En primer terme, i de manera urgent, hem d'aprofitar el buit legal en relació amb els requisits específics que han de reunir les cooperatives, per pensar i promoure vies d'accés a la residència amb criteris més accessibles i d'acord amb els principis de l'ESS. En segon terme, hem de buscar complicitats i aliades en l'àmbit del cooperativisme a Barcelona, que acompanyin en la denúncia d'un canvi i flexibilització de la llei d'estrangeria.

A curt termini es pot traduir en mesures concretes, tals com:

- Treballar en la cerca d'avalis de la banca solidària per engegar projectes d'accés a la residència a través de la creació de cooperatives;
- Acompanyar en la demanda de flexibilitzar els requisits i simplificar els documents per a l'accés com a sòcia en una cooperativa (no és el mateix entrar com a treballadora que com a sòcia treballadora);
- Delimitar el rol dels socis col·laboradors sense papers;
- Buscar formes de compatibilitat que habilitin treballar en règim general i compte propi,
- Esbrinar la possibilitat d'obtenir informes de viabilitat específics fora dels marcs d'UGT;
- Promoure l'accés a plans d'ocupació específics per a regularitzar treballadors, entre d'altres.

4) CONCLUSIONS

Al llarg d'aquest anàlisi hem destacat la importància d'obrir el debat sobre la reglamentació de l'accés a la residència de persones migrants a través de la forma jurídica de les cooperatives, denunciant, en un pla normatiu més ampli, el règim d'excepcionalitat de la Llei d'estrangeria i la importància de la complicitat de tota la societat catalana en el seu canvi i adequació. En aquest sentit, les iniciatives migrants interpel·len els termes del contracte d'estrangeria tal com ho planteja la llei i el seu reglament, en desafiar el lloc que reserva per força de treball migrant potencial o efectiva en l'estructura de l'economia espanyola i en reivindicar, a través de pràctiques disruptives, formes alternatives de produir valor fora de les economies formals, legitimant activitats en alguns casos no reconegudes o infravalorades, com ara el treball domèstic i de cures, i en unes altres fortament estigmatitzades i perseguides, com és la venda ambulant.

Per això, creiem que és necessari connectar aquesta problemàtica amb els diferents espais que promociónen iniciatives d'ESS i aposten per una recomposició social amb l'aportació de les noves experiències migrants, allunyades d'una mirada paternalista i reconeixent en aquests processos de subjectivació, el seu caràcter polític.

Tot això suposa tot un repte que, en un pla major, implica revisar les bases sobre les quals es configura el model de ciutadania, per construir col·lectivament una economia de base territorial inclusiva i amb oportunitats reals per a l'autogestió.

BIBLIOGRAFIA:

- Informe de les cooperatives constituïdes que han estat acompanyades per la XAC, 2018.
- Juan Graboïs i Emilio Pérsico: «Trabajo y organización en la economía popular». Buenos Aires, CTEP - Asociación Civil de los Trabajadores de la Economía Popular, 2015.
- Oxfam Intermón: Informe «¿Realidad o ficción? La recuperación económica en manos de una minoría», gener de 2018.
- Raquel Gutiérrez Aguilar «Horizontes comunitario-populares. Producción de lo común más allá de las políticas estado-céntricas». Ed. Traficante de Sueños, febrer de 2017.
- Verónica Gago, entrevista «El neoliberalismo actual propone dos modelos de subjetivación: o sos víctimas o sos empresaria de vos misma». *Crítica y Resistencias. Revista de conflictos sociales latinoamericanos*, núm. 8, 2018.

NOTES:

1. Advocada de IACTA Cooperativa d'Assessorament Jurídic i Transformació Social, especialitzada en migracions des d'una perspectiva de drets humans. Forma part de l'eix de Migracions de Coòpolis <https://bcn.coop/migracoop/>
2. Informe de les cooperatives constituïdes que han estat acompanyades per la XAC, 2018.
3. Del conjunt d'aquesta activitat es deriva un volum econòmic agregat de 3.750 milions d'euros, més del 7% del PIB de la ciutat. Aquestes dades demostren que les entitats de l'ESS es converteixen en garants de la resiliència davant la crisi. Ajuntament de Barcelona <https://ajuntament.barcelona.cat/economia-social-solidaria/es/diagnosis>
4. Oxfam Intermón: Informe «¿Realidad o ficción? La recuperación económica en manos de una minoría», gener de 2018.
5. Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
6. Raquel Gutiérrez Aguilar «Horizontes comunitario-populares. Producción de lo común más allá de las políticas estado-céntricas». Ed. Traficantes de sueños, p. 34.
7. Raquel Gutiérrez Aguilar *op. cit.*, p. 36.
8. Vegeu l'art. 36.1 de la Llei 4/2000.
9. Reial decret 557/2011, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 4/2000, després de la reforma per Llei orgànica 2/2009.
10. Preàmbul del RD 557/2011, paràgraf 10.
11. La sanció de la Llei 14/2013, de 27 de setembre, de suport als emprenedors i el seu internacionalització és un exemple d'aquest impuls a l'emprenedoria i activitat empresarial per compte propi.

La fira va acollir un centenar de projectes impulsats per col·lectius i persones migrants o racialitzades.

Assegurem compromís

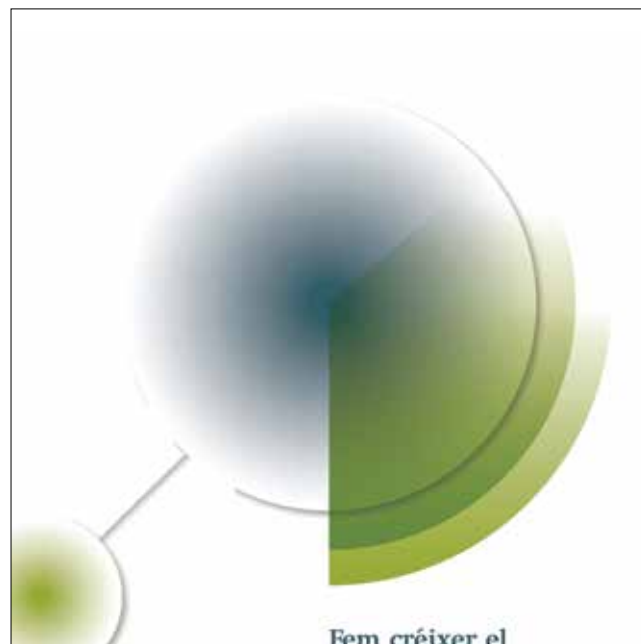

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arc Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

Fem créixer el moviment cooperatiu i donem veu a les cooperatives de treball

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
Presenta a les xarxes, seguiu-nos a

Premià 15, 1r pis
08014 Barcelona
933 18 41 62
www.cooperativetrebball.coop

Facebook i Twitter

Cooperatives de Treball de Catalunya

SUMEM PER IMPULSAR EL FUTUR DE LES EMPRESES D'ECONOMIA SOCIAL

DIRIGIT A COOPERATIVES I SOCIETATS LABORALS

LÍNIA DE FINANÇAMENT EaSI

ECONOMIA SOCIAL: LABORAL Kutxa ha signat, amb el Fons Europeu d'Inversions, la major línia dedicada exclusivament a l'economia social a Europa, 50 milions d'euros.

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

si voleu més informació contacteu amb
Jesús Camarero - Telèfon: 93 201 26 44
jesus.camarero@laboralkutxa.com

Hi ha una altra manera

Aquest finançament té el suport de la Unió Europea en el marc de l'instrument de garantia establert de conformitat amb el Reglament (UE) núm. 1296/2013 del Parlament Europeu i del Consell, relatiu a un Programa de la Unió Europea per a l'Ocupació i la Innovació Social «EaSI». Aquesta garantia està finançada per la Unió Europea en el marc del Programa per a l'Ocupació i la Innovació Social «EaSI».

L'ESS EN EL CONTEXT DEL CAPITALISME DE PLATAFORMA TEMA CENTRAL DE LA IV ESCOLA D'ESTIU DE LA XES

XES. Comissió de formació
i publicacions
@XES_cat

La quarta edició de l'Escola d'Estiu de la Xarxa d'Economia Solidària (XES), amb el lema «Arrelem per afrontar nous reptes», ha estat centrada en les respostes que pot oferir l'ESS davant el capitalisme de plataforma.

IV Escola d'Estiu de la XES, aquest estiu a Mura.

Sobre aquesta qüestió es van articular les sessions de les jornades de reflexió i coneixença que van tenir lloc el primer cap de setmana de juliol a Mura (Bages), colofó de les activitats descentralitzades celebrades durant el mes de juny a Mataró, Ripoll, Sabadell i Barcelona.

Les conseqüències de la crisi social i ambiental que travessem ens obliguen a pensar per actuar per fer front a la nova mutació del capitalisme financer en l'entorn digital. Amb aquest propòsit, la seixantena de participants a l'Escola de Mura van treballar sobre tres eixos: refer el vincle social, alternatives econòmiques i ambientals, i relacions polítiques. Sobre la qüestió de refer el vincle social, es va posar èmfasi en les pràctiques comunitàries, l'educació i les cures per fer front a la fragmentació social i l'atomització individual del capitalisme de plataforma. Pel que fa a les alternatives econòmiques i ambientals, es va reflexionar sobre com podem generar economia que cobreixi necessitats reals i sostingui vides i el planeta com a alternativa a la devastació capitalista. L'eix de les relacions polítiques responia a la inquietud de com fer una economia plural transformadora per fer front a l'hegemonia econòmica i política

del capitalisme digital, amb quins actors (públics, privats, comunitaris, socials, polítics...) teixir aliances, i com impulsar regulacions col·lectives.

El full de ruta: reflexionar plegades sobre el que és quotidià, sobre el passat que l'explica, i també sobre el futur compartit. En aquest sentit, ja en la primera activitat es van abordar de forma crítica els diferents significats associats al terme comunitat, i les conseqüències que això ha tingut en la història.

El dissabte 6 de juliol es va fer una primera reflexió conjunta sobre les conseqüències que està tenint el capitalisme de plataforma, i seguidament van tenir lloc quatre activitats per abordar les alternatives econòmiques, ambientals i comunicacionals.

A la sessió «Estratègies per construir mercat social» es va fer un recorregut històric per a la construcció de mercat social a la XES i a altres territoris com a inici d'un procés de reflexió dintre de l'organització per definir estratègies conjuntes per enfortir el mercat social català. A l'activitat «El rol de l'economia social i solidària en la conservació de la natura» es van donar a conèixer experiències d'èxit en la conser-

vació dels serveis ambientals dels ecosistemes en entorns rurals i naturals.

També es va abordar com afecta el capitalisme digital en la comunicació, especialment al voltant de qüestions com: Sobredimensionem la comunicació de les entitats seguint els mandats capitalistes? Quines eines usem? Ho podem fer diferent? Fins on arriba el poder de les xarxes? La sessió «L'economia plural transformadora» va servir per copsar com afecta el capitalisme de plataforma el nostre dia a dia i per formular un seguit de propostes que es podrien desenvolupar des de l'ESS, especialment en un moment com l'actual, d'elaboració de la nova llei d'ESS en el context del capitalisme de plataforma.

L'Escola va concloure el diumenge 7 de juliol, amb una trobada interna de la XES per a l'avenç cap a les economies feministes, que va donar pas a les conclusions i a la sistematització de línies d'acció a emprendre. Organitzadores i participants van trobar molt encertada la fórmula d'unes jornades on la coneixença tranquil·la vagi acompanyada d'un debat estratègic, tal com va succeir el passat juliol a l'alberg Els Caus de Mura.

Quines conseqüències té el capitalisme de plataforma?

El principal tema de reflexió a la IV edició de l'Escola d'estiu de la XES va quedar emmarcat durant les sessions descentralitzades, amb el debat «Economia social i solidària vers capitalisme de plataforma: reptes i alternatives», que va tenir lloc el 20 de juny a l'Aula Ronda.

La Comissió de Procomuns de la XES va repassar la gènesi del capitalisme de plataforma, subratllant la pressió d'un grup d'oligarques per transformar el mercat laboral aplicant el model d'Uber a altres sectors, basant-se en un model extractiu amb les dades personals dels usuaris de les plataformes digitals i altres webs com a matèria primera, i exercint un *lobby* antidemocràtic davant les principals institucions reguladores.

L'activista i missatger Txiqui, membre de Riderxderechos i que s'ha unit a la cooperativa Mensakas, va explicar la

seva experiència com a treballador a Deliveroo, així com els propòsits i reptes de la nova cooperativa de repartiment en bici que s'ha constituït a Barcelona. «El primer any treballant per a Deliveroo tot era molt fàcil, però en quan van aconseguir mercat, ja al segon any, van empitjorar dràsticament les condicions laborals: van deixar de pagar per hora i van eliminar les zones de repartiment, de manera que els mateixos repartidors havíem de creuar la ciutat per fer els lliuraments, competir entre nosaltres», va explicar.

L'experiència dels integrants de Mensakas va servir com a base per reflexionar sobre qüestions com els models de negoci alternatius que es poden construir per substituir les plataformes del capitalisme, o quines alternatives ofereix el cooperativisme de plataforma. En aquest sentit, va haver consens a integrar Mensakas al mercat social i a establiments d'alimentació vinculats a l'agroecologia i a l'ESS, també com a forma de superar la cultura capitalista del menjar ràpid i amb compres impulsives.

A més de l'explotació laboral i el lobby antidemocràtic, una altra caracterís-

tica d'empreses com Uber, Amazon o Airbnb és l'evasió d'impostos. L'aplicació d'aquest model de negoci a sectors diversos desemboca en un model econòmic basat en les inversions de risc, la concentració de beneficis i una despesa elevadíssima en publicitat i pressió política. Aquesta especulació financera es compara amb les injeccions de capital que desembocaren en la bombolla de les «.com».

El programari i les llicències van ser altres dels problemes debatuts, i van sortir a col·lació alternatives com Co-opcycle, que ofereix una app a cooperatives d'aquest sector i que Mensakas ha incorporat, o Green Taxi Coop, una plataforma controlada per taxistes de Denver. Des les cooperatives catalanes SomMobilitat i SomConnexió s'empren l'aplicació desenvolupada per la cooperativa belga Partago, i Opencel respectivament. Aquestes iniciatives representen un avenç cap a la sobirania tecnològica i l'autonomia d'empreses i usuaris en aspectes tan importants com són les dades.

Entorn de la crisi de les moltes crisis

Josep Busquets

Cooperativa cultural Rocaguinarda

@Rocaguinarda

Una obra ambiciosa, el títol ja ens ho anuncia, «**La gran encrucijada**» i com a subtítol «**crisi ecosocial y cambio de paradigma**», ho remata. Lliure de palla, en cap moment decau l'interès. Recull tot allò que avui preocupa precisament cada cop a més persones: el futur del planeta i la humanitat, ras i curt, la vida mateixa. En destacaria la claredat expositiva, amè i sobretot didàctic. A qualsevol que no s'hagi acostat al tema, l'hi fa planer i l'invita a seguir llegint, la qual cosa no és poc avui dia per a molta gent.

Estructurat en tres parts, la primera, «La crisi ecosocial», desplega quatre grans qüestions: la fractura, la recessió, la involució i el buidament, com a dimensions de la gran crisi ecològica global en la qual ens trobem. En fa una excel·lent exposició tot resseguint la vida actual d'una societat malalta. Ens parla de fractura metabòlica i d'una acceleració que permet veure retratades no conductes properes sinó personals, i la fractura social evident que es va instal·lant arreu, sense deixar la crisi de les cures també de dimensió global.

Sobre la gran recessió ens diu que estem al principi del fi de l'ordre neoliberal

—vaticini o desig?—. Signes n'hi ha. La clara dislocació entre capital i treball deixa entreveure la veritable cara de l'economia actual, depredadora i deshumanitzadora. Referit a la gran involució ens diu «no hay más razones que las económicas, comprobándose una vez más como en nuestros días la *lex mercatoria* prima sobre los derechos humanos. [...] y el control y el miedo se han convertido en el método de gobierno, y el mercado y el capital en los gobernantes». El gran buidament, com a visió dominant avui. «...dos elementos: la práctica electoral y la libertad de mercado», això és, capitalisme democràtic, hereu consagrat en la guerra freda.

Comença la segona part, «Cambio de época y nuevo orden» amb una coneguda cita de Gramsci: «La crisis consiste precisamente en el hecho de que lo viejo muere y lo nuevo no acaba de nacer: en ese interregno se verifican los fenómenos morbosos más variados». Ens mostra la magnitud del canvi global amb les seves contradiccions en un món globalitzat. Els diferents replegaments i desbordaments en la vida de la gent visquin on visquin provoca a les elits urbanes i les classes dominants a

reclamar seguretat. Així, diu, es respon també als problemes de la desigualtat i segregació, tot tendint a la bunkerització i reclamació de la *Lex securitas*. En la securització se centra en els efectes sense entrar en les causes. Així s'obra un nou escenari no democràtic, sinó autoritari (el més recent, Bolsonaro al Brasil). Si bé resulta rellevant la noció de l'ordre social no menys important és la idea del model de desenvolupament. Diu «el neoliberalismo va más allá de una ideología. Mas bien debe ser interpretado como un proyecto político que busca básicamente dos cosas: restablecer las condiciones para la acumulación y restaurar el poder de las élites económicas... El objetivo era establecer las tasas de ganancia y para ello jugó con diferentes vías: la mundialización, la desregulación y la financiarización, descentrando las economías nacionales de sus territorios y el desmontaje y reforma de las regulaciones y protecciones públicas».

Significatiu és el capítol dedicat a l'era digital que de cara a una economia «invasiva» les dades i el seu joc i control són necessaris. El poder, diu, ve acompanyat per la geopolítica i en aquest

sentit les noves tecnologies no cal dir que en són crucials. Tot plegat ens col·loca a un capitalisme de plataforma i el que suposa la precarització, fragilitat laboral que condueix a la inseguretat social. Era digital, el control del qual és la clau de l'esdevenidor, perquè ha vingut per quedar-se i dependrà de quines mans ho controla i al servei de qui està.

«L'era de les conseqüències», capítol que recull la magnitud a la qual ha arribat l'activitat econòmica en relació amb la biosfera i el tipus de metabolisme socioeconòmic que la civilització industrial capitalista ha anat estenent per tot el planeta projectant uns enormes riscos per a la pròpia existència humana. Aquesta és la fase històrica en què ens trobem. Conseqüències catastròfiques o precatràfiques com són: l'extractivisme neocolonial, causa de conflictes oberts i intolerable i d'altres latents i soterrats, que condicionen la vida de milions de persones, combinant formes de vida imperial (Nord), amb «línies abismals» que separen i invisibilitzen la vida del Sud com si no existissin. Les amenaces climàtiques, fenòmens en curs: augment de les temperatures, grans sequeres, elevació del nivell del mar, acidificació dels oceans, fam, inseguretat, desplaçaments forçats. Una catàstrofe social per injustícia ambiental.

«Canvi de paradigma». L'autor ens hi obre la part més creativa, propositiva i estimulante per vincular-nos-hi. Centre en les «necessitats humanes» i diu: «la primera tarea exige, como paso previo comprender los procesos y mecanismos economicos, culturales e institucionales que recrean y mantienen abiertos los estados de necesidad y de escasez de la sociedad. La segunda ayuda a distinguir de cualquier persona de los deseos y de los privilegios individuales

de unos pocos. Solo así será posible encontrar vías de satisfacción capaces de asegurar una prosperidad sostenible. [...] De esta forma, el léxico de los derechos humanos se construye sobre la gramática de las necesidades humanas». Fa una crítica rotunda i directa a l'economia capitalista, estimuladora a través de la publicitat a tots els satisfactoris que mai acaben de satisfer, que poden créixer indefinidament i així justificar el creixement econòmic sense termini. Si, es parla de límits –concepte polèmic–, només dir que «els límits planetaris estan definits amb relativa precisió pels científics, perquè hi ha uns límits naturals». Ens proposa repensar les relacions naturalesa / cultura i invita a parlar de cos i esperit en una perspectiva integradora.

Referma la idea, per si no hagués quedat clar, que les necessitats del capital no són les necessitats humanes. La disputa política per la interpretació de les necessitats és importantíssim. El concepte de desenvolupament forma part del discurs d'origen occidental que no aconsegueix superar els components fonamentals de l'imaginari capitalista: L'extractivisme, el productivisme i el consumisme. Refereix a representacions que segueixen amagant que el capitalisme es deu a si mateix al desenvolupament històric a l'explotació de tres àmbits que ha convertit en colònies: el tercer món, la dona i la natura. Aquests s'han de veure com a aproximacions inclusives a treballar d'ara en endavant vers el nou paradigma. Així com una qualitat de vida en les seves dimensions de temps, relacions i recursos. Recursos que han de ser mitjans mai fins en si mateixos. Cercant aquella felicitat que només ens la pot facilitar un viure bé amb un entorn de benestar i equilibri.

El darrer capítol es pregunta: poden aportar quelcom les religions en la cerca de respostes a la crisi ecosocial? La realitat diu que és contradictòria la de les esglésies tradicionals i molt negativa avui les pentecostals. L'aportació del papa Francesc en la seva encíclica «Laudato si», surt de manera valenta fent una aportació digníssima en sintonia als reptes que tenim i en la direcció del nou paradigma. Es valora les religions com a savieses però anant més enllà el que compta és l'espiritualitat, valorant el transcendent que pot venir a superar la mirada curta i infantil de moltes de les confessions religioses d'avui.

A la naturalesa de la situació actual en el fons hi batega la idolatria: «en el capitalismo hay que ver una religión». Cita a Boaventura de Sousa Santos que considera que el discurs dels drets humans i les teologies polítiques són avui els grans oponents de la ideologia de l'individualisme possessiu i en aquest sentit les teologies pluralistes i progressistes (de l'alliberament, postcolonials i feministes) poden contribuir a una visió contrahegemònica dels drets humans orientada a la construcció d'una societat més justa i digna». Acaba citant com a pistes autors com Ignacio Ellacuría, Leonardo Boff i altres que a partir d'una nova espiritualitat obren unes possibilitats inèdites. El repte consisteix a convertir-se en una altra persona, que amb mentalitat i sensibilitat abandoni la condició d'amo i dominador per assumir la de servidor i cuidador. Considera el paper de les religions en el canvi personal i en l'aprenentatge social. Considera que una de les pèrdues més rellevants de la societat moderna és el sentit de comunitat. La renúncia, la sobrietat i el compartir, forma part dels aprenentatges habituals de la majoria de les religions. Som davant d'un llibre que cal llegir.

La gran encrucijada.
Crisi ecosocial y cambio de paradigma.
Álvarez Cantalapiedra, Santiago
Barcelona, Madrid: Ediciones HOAC, 2019.
Col. «Análisis y debate»
ISBN/EAN 978-84-92787-49-4
204 pàgines
2x15 cm

Aquest llibre el trobareu a la llibreria
de Rocaguinarda cooperativa cultural
www.rocaguinarda.org

ROCAGUINARDA
Cooperativa Cultural

XES

LA FESC 2019, UN ESPAI DE RESISTÈNCIA I CREACIÓ D'ALTERNATIVES AL CAPITALISME

La VIII edició de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC) es farà els dies 25, 26 i 27 d'octubre a la Fàbrica de Creació Fabra i Coats de Barcelona

Judit Quintana

Comissió de comunicació de la XES
@XES_cat

XES

A la FESC 2019, l'economia solidària s'erigeix com a baluard de resistència i construcció de nous paradigmes que ofereixen llum i caliu davant un capitalisme cada cop més devastador. Així doncs, el contingut de la fira girarà al voltant de tres eixos: la resistència, que analitza críticament la realitat defensa els drets col·lectius; la creació, com a constructora d'alternatives que posen l'economia al servei de les persones i el medi ambient; i l'avanç, debats estratègics sobre el creixement del moviment per arribar a ser emancipador i estès.

Debat, reflexió, humor i cultura

La programació d'aquest any compta amb un rècord d'activitats, més de 100. Al voltant de vuitanta presentacions, taules rodones, tallers i ponències ompliran el cap de setmana de discurs, debat i reflexió entorn dels eixos temàtics de la fira. El divendres inaugurarem la FESC amb una sessió d'intercooperació, seguida de l'acte inaugural on les humoristes Ana Polo i Oye Sherman ens faran petar de riure amb un monòleg a dues veus que es preveu apocalíptic. El hip hop tancarà la nit amb un concert de Say It Loud.

El tret de sortida del cap de setmana, el donarà l'economista activista Arcadi Oliveres amb una ponència inaugural. Més tard, una taula rodona farà el balanç dels 4 anys de polítiques públiques municipals a Catalunya. També es presentarà l'Informe del Mercat Social 2018 i s'aprofundirà en el tema amb un taller de mercat social i la presentació d'una guia. L'habitatge serà recurrent en diverses activitats que tractaran sobre el dret al sostre, el sòl comunitari o el model d'habitatge cooperatiu. En l'àmbit mediambiental, no passarà desapercebuda l'activitat *Emergència climàtica: passem a l'acció?* I tampoc ho faran propostes com *ESS i amor: avançant en crear formes d'estimar no capitalistes*.

Paral·lelament, el programa cultural de la FESC 2019 comptarà amb més activitats que mai: concerts, espectacles, tallers, activitats infantils i, com és d'esperar, una nova edició de la desfilada de roba sostenible. En Joan Colomo serà el fi de festa del dissabte, quan farà un concert després del sopar d'entitats expositores.

200 alternatives pel canvi, que corri la veu

Aquest any els passadissos de la Fabra i Coats s'ompliran de més de 200 entitats que ofereixen serveis a les persones o a les organitzacions o bé que treballen per les alternatives en el món de la cultura i oci, l'educació, la comunicació o l'habitatge. No hi faltaran les expositores de finances ètiques, tecnologia i electrònica o salut i cures; també s'habilitaran espais específics per l'alimentació i els productes tèxtils. Tot plegat, serà un gran aparador d'opcions crítiques al model capitalista que aboguen per una economia al servei de la comunitat, la democràcia, l'autogestió i el medi natural.

Cada cop hi ha més gent que opta pel consum responsable, que s'apropa al moviment feminista, que ha sentit a parlar de finances ètiques o que no se sent còmode amb les directrius del model econòmic hegemònic. És per això, que aquest any volem a omplir la FESC de noves cares que busquin alternatives a la vella economia. Volem donar a conèixer la FESC a gent que, potser sense saber què és l'economia solidària, ja en participa; perquè ja ha incorporat canvis a la seva vida i ara només cal descobrir tot allò que hi ha a l'abast per aplicar-ho al dia a dia. Que corri la veu pel veïnat, pel grup de missatges de la família o a la taula amb les amistats. Aquest any, tothom a la FESC!

El mirall andalús

Emmirallant-nos amb les iniciatives d'economia social i solidària del sud de la península, hem escollit Andalusia com a nació invitada d'enguany. Tindrem representants d'Autonomia Sur, CreaCultuLans, Enreda o Traperos de Emaús, entre d'altres, amb qui compartirem espais per conèixer els seus projectes i debatre sobre la situació i els reptes de l'economia solidària a Andalusia.

La dona que cremava el capital

El cartell de la fira d'enguany juga amb l'humor i la irreverència sota el lema: «L'economia ha canviat. I tu, a què aspire?» La imatge fa referència a la societat de consum dels anys 50 i s'inspira en la publicitat de l'època, que sovint mostrava la dona des d'una òptica masculista. El cartell s'apropia d'aquesta estètica per explicar que existeixen alternatives per aconseguir una economia més justa, igualitària i que posi les persones al centre.

L'ECONOMIA HA CANVIAT

I TU, A QUÈ ASPIRES?

25, 26 i 27 d'octubre
Fabra i Coats, St. Andreu, Barcelona

VIII FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA

www.fesc.xes.cat

#fesc2019

Organitza:

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Amb el finançament:

Promou:

